

Aportacions al document: Pacte per a la Infància a Catalunya.

A partir de l'excel·lent treball que hem pogut llegir i valorar, des del Col·legi Oficial d'Infermeres i Infermers de Barcelona (COIB), aportem un conjunt d'idees suggeriments i posicionaments des de la concepció i visió infermera i molt concretament des del marc conceptual de l'educació per a la salut.

Pàgina 12

*Defensar que la infància té el dret, el deure i la capacitat, com qualsevol altra persona, e ser participants principals de totes aquelles decisions, propostes i accions que afectin les seves vides compensarà sense cap dubte el fort desequilibri actual entre el compliment dels anomenats drets socials i drets civils. D'acord amb el grau de maduresa dels infants, cal promocionar espais visibles d'opinió i participació en la vida quotidiana familiar, en l'escola, en les activitats de lleure, en la vida comunitària i en els afers públics, així com en l'àmbit de l'educació cívica i en valors, i també en l'àmbit de la justícia. **I el de la salut entesa com una manera de viure autònoma, solidària i alegre (també pot estar dins de l'educació en valors si s'entén la salut com a valor).***

Pàgina 18

Contemplar la possibilitat de incloure abans de la Prevenció del Risc, la Promoció de la salut entesa aquesta (la salut) com a valor.

2.1 Promoció de la salut

En termes de qualitat de vida i igualtat d'oportunitats cal considerar que un dels objectius estratègic de la OMS exposats en el darrer document salut202 (health 2020) és "millorar la salut per a tots i reduir les desigualtats socials". Des d'una concepció positiva de la salut o perspectiva salutogènica cal prioritzar allò que genera salut o és favorable per a la qualitat de vida abans que la prevenció i atenció d'aquells factors que poden disminuir –la i crear desigualtats. Aquest enfocament és clau per promoure l'autonomia personal i la independència d'infants i joves.

En aquest sentit, tot i queda implícit en diferents moments del document, cal una aposta decidida pel model "escola de famílies" integrat en centres docents, on les infermeres i els infermers podrien ajudar a que esdevinguessin veritables espais promotors de la salut.

2.1 Prevenció del Risc (...)

Pàgina 29

Es recomana posar més èmfasi en la concepció integral de salut (sentir-se bé) per no focalitzar o reduir les aportacions del document, en termes de salut, quasi exclusivament quan hi ha l'aparició de malaltia, del problema de salut o factor de risc tal i com es percep en els títols de 4 dels 5 subapartats que hi ha: **Problemes de salut** derivats d'estils de vida o conductes, **Malalties cròniques** o de llarga evolució, **Drets de la Infància Hospitalitzada**, **Maltractament a la Infància...**

3.1. SALUT

La salut dels infants i dels adolescents és un factor essencial per al futur desenvolupament humà, econòmic i social de qualsevol país. Per això, la promoció d'hàbits saludables i la prevenció de conductes de risc són l'objectiu final de totes les polítiques de salut (creiem que cal prioritzar el foment dels factors protectors que generin salut més que la promoció d'hàbits saludables i la prevenció) en l'àmbit de la infància i l'adolescència. L'educació parental és fonamental per a l'atenció del nadó i cal preparar-la des de l'embaràs.

Cal entendre la salut en un sentit ampli biopsicosocial i no sols orgànic i com una manera de viure més enllà d'un objectiu en sí mateixa. En conseqüència, l'infant amb malaltia i la seva família són especialment vulnerables a diferents nivells. Això comporta la necessitat d'una atenció específica i especialitzada.

Actualment, podem afirmar que la gran majoria d'infants i adolescents del nostre país han assolit uns nivells de salut (emfatitzar: aquí s'està parlant de no malaltia i no de salut precisament un dels problemes actual dels infants i adolescents és l'alt grau de dependència vers els adults o la poca autonomia per afrontar els aspectes o decisions de la seva vida quotidiana...per tant com a manera de viure autònoma i des d'una concepció positiva de la salut l'afirmació següent es podria posar en dubte) entesa com a autonomia i sense precedents. Tanmateix, queden alguns reptes que s'han d'assolir.

Pàgina 30

D'altra banda, els canvis socials, mediambientals i econòmics han afavorit canvis en els patrons d'algunes malalties infantils i l'aparició de noves malalties.

Idea que caldria recollir:

És imprescindible avançar en el desplegament de l'educació per a l'escola tenint en compte que tradicionalment, l'entorn escolar ha estat considerat en ser una gran oportunitat d'espai, de temps i d'actitud dels educands, per crear actituds i hàbits propis d'un comportament saludable. El desenvolupament real de l'educació per a la salut, com a part del currículum transversal escolar, és un repte pendent que tenim tots els sectors implicats en la promoció i l'educació per a la salut d' infants i adolescents amb

l'objectiu de millora la salut individual i la de la comunitat. En aquest sentit cal considerar l'aportació infermera a l'escola per desplegar una de les seves competències professionals, la promoció de la salut i la prevenció de la malaltia, a l'escola com un context més de la comunitat .

Pàgina 35

- *Avançar cap a un concepte positiu de salut entesa com una manera de viure autònoma, solidaria i alegre vinculada a una actitud i mentalitat que s'ha de cultivar des de la família, l'escola i l'entorn comunitari a més d'assegurar-ne la continuïtat al llarg de tota la vida.*
- *Considerar com a dret la promoció de la salut i la prevenció de la malaltia.*
- *Conscienciar de la necessitat de l'autopromoció de la salut dels infants en funció de les seves capacitats, implicant la seva família i els centres educatius. Aquests darrers també haurien d'incidir en la vulnerabilitat i la resiliència.*
- **Permetre el desenvolupament de l'educació per a la salut a l'escola amb l'objectiu de promoure la salut de tota la comunitat educativa.**

Pàgina 39

Parlar d'educació és parlar també de valors. L'educació sempre es dona en un context social i de valors determinat. Tot allò que es promou socialment té repercussió en els valors que finalment es promouen.

Com que només s'aprèn d'allò que es viu i s'experimenta, els valors es copsen molt millor en ambients que promouen l'entusiasme. És per això que cal centrar-se en quins agents n'han d'assumir la responsabilitat i de quines maneres i amb quins procediments es creu que és encertat i lícit fer-ho.

L'entorn de crisi actual ens permet recuperar alguns valor en l'entorn familiar que seria important considerar des de l'oportunitat de creixement que pot de genera qualsevol situació de crisi. Models com recuperar un àpat familiar conjunt, per exemple el sopar o maneres de cuinar més casolanes, degut al fet que la mare o al pare poden estar més a casa per una situació d'atur , són una font potencial d'hàbits saludables si es contempla la crisi des de l'oportunitat, és clar (una visió interessant a transmetre als infants i joves en el marc de l'educació i valors més enllà de la queixa i desànim).

Pàgina 42

*Tanmateix, en el marc d'una societat consumista, cal promocionar una gestió del temps d'oci que possibiliti espais i recursos per a infants, adolescents i famílies on es visqui de manera alternativa o complementària al consum. En aquest sentit, cal educar els infants i els adolescents com a consumidors crítics, actius i responsables. **De nou és important percebre la situació de crisi actual com a una oportunitat per potenciar hàbits de consum més saludable i potenciar la imaginació i creativitat en l'ús del temps lliure i oci.***

Pagina 45

- *Donar suport a les entitats que treballen al món rural com a element clau per a la dinamització del territori, el foment de la participació i el treball en valors.*
- **Contemplar el potencial de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC), i Internet com espai d'educació no formal i informal en la infància i en l'adolescència. Cal educar a infants , joves i adults perquè els perills que pot comportar la xarxa no es transformin en límits totalitzants en el seu ús.**
- **Aprofitar el conjunt d'oportunitats de l' Internet social (socialmedia) o la anomenada web 2.0 en quan a la mentalitat , actituds i valors que la integren: Intel·ligència col·lectiva, compartir, participació activa, dialogar o conversar, o la continuïtat que es possibilita respecte als processos educatius.**

En darrer lloc i no per menys important, fer notar que el document conté algunes imprecisions alhora d'utilitzar termes com "sanitari", "mèdic", "paramèdic", "de la salut".

Pàgina 29:

*Respecte als infants prematurs, cal tenir especial cura en les situacions que poden esdevenir en una paràlisi cerebral o en pluridiscapacitat. Aquests diagnòstics que presenten simptomatologies greus i permanents en diferents àmbits del desenvolupament neuropsicomotor de l'infant, a més de problemes greus de salut afegits, que poden anar incrementant al llarg dels anys, han d'anar acompanyats d'un projecte de vida individualitzat en l'àmbit sanitari que garanteixi una atenció mèdica i paramèdica integral adequada a la seva especialitat, i sempre tenint en compte la intensitat del suport que necessiten. **Substituir "atenció mèdica i paramèdica" per "atenció per a la salut integral i integrada" és una denominació molt més global, ajustada a la realitat del nostre sistema i les disposicions legals que emparen el dret a la salut***

Pàgina 31:

*Cal, també, la participació activa del col·lectiu mèdic i dels professionals d'infermeria perquè ofereixin pautes de nutrició saludables a la família i la recomanació de fer activitat física moderada. Són aquests professionals també els que poden fer una detecció precoç d'aquestes malalties i iniciar una intervenció primerenca per prevenir problemes de salut posteriors. **Com a mostra de d'aquest enfocament integral i integrat seria bo utilitzar la mateixa manera de nombrar als seus professionals. Si diem "col·lectiu mèdic", diguem "col·lectiu infermer***

Pàgina 32:

Per als infants i adolescents en estat terminal, s'ha de valorar el desig i la conveniència de poder morir al domicili. En aquest cas, cal oferir una acurada atenció mèdica, sanitària, social i educativa, i recursos de suport i acompanyament en el procés de dol tant per a l'infant o adolescent com per als familiars. De nou, la denominació "atenció mèdica, sanitària" es proposa substituir-la per atenció per a la salut, molt més adient a la concepció actual i als principis que sustenten el sistema de salut català.

Pàgina 33:

Els infants i els adolescents tenen dret a estar acompanyats dels familiars referents, llevat que això pugui perjudicar o obstaculitzar l'aplicació dels tractaments mèdics. Tenen dret a prosseguir l'educació mentre duri l'estada a l'hospital. En els centres hospitalaris s'ha de promoure la realització estable i continuada d'activitats de joc, culturals i d'acompanyament, adequades per a l'edat, tot tenint cura de les necessitats específiques dels adolescents. Sortosament, en el nostre sistema de salut, els tractaments no sols són mèdics. S'accepta de manera general que el "tractament" és la indicació del millor règim terapèutic". Per tant es proposa substituir tractaments "mèdics" per tractaments "relacionats amb la salut".

Pàgina 35:

Garantir el tractament mèdic i farmacèutic a tots els infants". De nou, és més ajustat parlar tractaments "relacionats amb la salut" en comptes de tractament "mèdic i farmacèutic".

Gisel Fontanet Cornudella
Adjunta a la Direcció de Programes del COIB
gfontanet@coib.cat
Direcció www.infermeravirtual.com

Barcelona, 17 de juny de 2013